O căpitănie de margine dinspre „cele două ceasuri" de la începutul secolului al XVIII-lea. Căpitănia de la Hânceşti

Teodor CANDU

Paza marginii reprezintă un subiect important în sistemul defensiv şi economico-comerical al Ţării Moldovei. Până în prezent avem o serie de lucrări care se opresc asupra acestei chestiuni printre care amintim cele semnate de Leon T. Boga, Ion Chirtoagă, Petru Costin, Tudor Ciobanu etc. În cadrul cărora sunt reflectate anumite chestiuni în legătură directă cu acest subiect.

În cadrul comunicării de faţă ne propunem să aducem în atenţie un act ce certifică fondarea la hotarul de sud al spaţiului pruto-nistrean al Ţării Moldovei, a unei căpitănii care avea drept menire paza marginii dinspre teritoriile ce au intrat în fâşia de două ceasuri, care la sfârşitul secolului al XVII-lea a fost oferită tătarilor din Bugeac în uzufruct. Astfel respectiva structură a fost întemeiată de Mihai Racoviţă în anul 1721, când oferea căpitanului Dănilă dreptul de a aduna în seliştea moşiei Hânceşti, ţinutul Lăpuşna „...oameni străini despre parte Ţării Leşăşti, sau şi din oameni ci a fi fost din ţară şi de multă vremi să vor fi înstrăinat...", în acelaşi act este prevăzut expres şi scopul respectivului privilegiu „...acei ci să vor strânge

vor fi slujitori... vor fi acolo de paza marginii...". Actul respectiv ne oferă date şi privitoare la modul cum urmează să fie organizată Căpitănia de Hânceşti, precum şi la statutul acesteia în coraport cu structuri similare. În acest sens Căpitănia nou formată urma să fie supusă direct domniei, spre deosebire de celelalte care erau subordonate Hătmăniei şi Serdăriei de Orhei.

Documentul ce-l avem în atenţie ne ilustrează regimul juridic şi locul pe care-l obţinea căpitanii şi cei care formau steagurile afl ate în subordinea sa, precum ar fi scutiri de ordin fiscal. Deşi, respectiva a avut un caracter efemer, totuşi cel mai probabil ea s-a afl at într-o strânsă legătură cu acea Căpitănie de la Buţeni, care este atestată începând cu anii 40 ai secolului al XVIII-lea.